

Socialstyrelsen

Remissyttrande avseende förslag till Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller unga lagöverträdare

Utifrån de utgångspunkter som Åklagarmyndigheten har att beakta lämnas följande kommentarer avseende förslaget till allmänna råd.

2.2.2 Utredning enligt 31 § andra stycket LUL

Åklagarmyndigheten ser positivt på förslaget att socialnämndens begäran hos åklagare och polis om en utredning om brott som avser någon som inte har fyllt 15 år bör göras skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för nämndens bedömning att en utredning behövs. En skriftlig och informativ begäran från socialnämnden underlättar för polis och åklagare att fatta beslut om en utredning ska inledas och hur den ska bedrivas.

Utredningar enligt 31 § LUL ska bedrivas med särskild skyndsamhet och avslutas så snart det är möjligt. Åklagarmyndigheten ser ett behov av snabb återkoppling från socialnämnden efter underrättelsen enligt 34 § LUL så att inte frågan om huruvida utredning ska inledas hänger i luften längre än nödvändigt. Det vore därför önskvärt att i de allmänna råden ange en yttersta tidsram inom vilken socialnämnden som huvudregel bör ha inkommit med begäran till polisen. En sådan angiven tidsram skulle främja en skyndsamt handläggning och tydliggöra ansvaret för frågan. Det vore positivt både i de fall där utredning ska inledas men även i de fall där utredning inte ska inledas.

2.2.4 Utredning enligt 11 kap. 1 § SoL – överväga åtgärd vid häktning

Åklagarmyndigheten välkomnar förslaget att socialnämnden, vid information från polis eller åklagare om att ett barn riskerar att häktas, bör överväga om det som ett alternativ till häktning finns förutsättningar för ett omedelbart omhändertagande med stöd av 6 § LVU. Myndigheten ser också positivt på att

nämnden fortlöpande bör överväga om det finns förutsättningar för ett omhändertagande i de fall ett barn har blivit häktat.

Det åligger åklagaren att genom socialnämnden, om möjligt, ordna betryggande övervakning som ett alternativ till häktning. Åklagarmyndigheten ser därför ett behov av att socialnämnden på eget initiativ tar ställning till om ett omedelbart omhändertagande kan ske i alla skeden av ett frihetsberövande. Styrkan i häktningsskälerna kan ofta minska efter att den unge varit frihetsberövad en tid. För att åklagaren ska ha kännedom om vilka alternativ till häktning som finns och löpande kunna pröva om den unge ska kvarbli i häkte, är det viktigt att det finns en kontakt mellan åklagaren och ansvarig handläggare vid socialnämnden och att åklagaren kontinuerligt ges information om socialnämndens ställningstaganden.

2.2.6 Yttranden enligt 11 § LUL

I förslaget till nya allmänna råd om yttrande enligt 11 § LUL tas inte kravet upp på att yttrandet *ska* innehålla en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt, dvs. vårdbehovet. För en korrekt bedömning av åtalsfrågan och påföljdsvalet är frågan om den unge har ett vårdbehov helt avgörande för åklagare och domstol. Åklagarmyndigheten ställer sig därför tveksam till att ta bort skrivningen i de allmänna råden.

Åklagarmyndigheten ser mycket positivt på förslaget att yttrandet bör begränsas till att innehålla uppgifter som är tillräckliga, väsentliga och ändamålsenliga i förhållande till vad som kan ha betydelse för dels åklagarens beslut om huruvida åtal ska väckas eller straffvarning ska meddelas, dels för domstolens val av påföljd. Socialnämnden bör vidare tillse att yttrandet alltid innehåller ungdomskontrakt eller vårdplan i de fall det föreligger ett vårdbehov.

2.2.12 Underrättelse till Åklagarmyndigheten enligt 12 kap. 8 § SoL

I förslaget till nya allmänna råd finns inte nuvarande skrivning om att socialnämnden bör säkerställa att det finns rutiner för i vilka fall nämnden *ska* underrätta åklagare om att det finns förutsättningar för åklagare att besluta om varning eller väcka talan om undanröjande med. I stället exemplifieras vissa situationer då socialnämnden *bör* underrätta åklagarmyndigheten.

Åklagarmyndigheten ställer sig tveksam till att endast exemplifiera allvarliga underlåtelse som t.ex. att begå brott på arbetsplatsen, utebli från arbetspass vid

upprepade tillfällen och att vägra medverka i beslutade insatser som situationer där socialnämnden bör underrätta åklagare. Risken finns att det kan uppfattas så att mindre allvarliga underlåtelser inte bör rapporteras till åklagare.

Bör skyldigheterna för socialtjänsten enligt LUL tydligare framgå av de allmänna råden?

Som framgått ovan har Åklagarmyndigheten noterat att vissa krav som lagstiftningen ställer på socialtjänsten inte finns med i de allmänna råden då dessa endast innehåller s.k. bör-regler. I ett allmänt råd kan naturligtvis inte bindande regler ges. Det bör dock övervägas om det i de allmänna råden kan upplysas om vilka bindande regler lagstiftningen innehåller. Det skulle göra de allmänna råden mer heltäckande och minska risken för misstag vid socialtjänstens tillämpning av regelverket.

Detta yttrande har beslutats av vice överåklagaren Peter Lundkvist efter föredragning av kammaråklagaren Sara Engelmark. I den slutliga handläggningen av ärendet har också områdeschefen Niklas Sannerholm deltagit.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Peter Lundkvist

Sara Engelmark

Kopia till
Biblioteket